

CERNUS TIBOR MŰTERMÉBEN

A felújított Tornyai János Múzeum szeptember elsején megnyitására olyan kiállítást igyekeztünk szervezni, amely van olyan nagy léptékű, hogy megtöltsen a múzeumépület összes kiállítótermét. Azzal is tisztában voltunk, hogy az intézmény saját gyűjteményéből – amely kétszeri költöztetés után egy ideiglenes raktárban várta arra, hogy visszaköltözhessen – ilyen nagy mennyiségű anyagot nem tudunk kiállítani, hiszen sem az idő, sem a logisztikai lehetőségeink nem voltak erre biztosítottak. Ezért mindenképpen valamilyen „vendég kiállításban” gondolkodtunk.

Szerencsénkre a Kogart Művészeti Alapítvánnyal kiváló szakmai kapcsolatot ápol a múzeum, így sikerült velük megállapodnunk abban, hogy az Alapítvány birtokában lévő Csernus Tibor festményekből és grafikákból szervezünk egy nagyszabású nyitó kiállítást. A kilencvenhárom műből álló tárlatot egyfajta kronológiai rend szerint, de mégis tematikai egységek köré csoportosítva rendezte meg Fertőszögi Péter művészettörténész, a Kogart művészeti vezetője. A Csernus Tibor kiállítás ebben az összeállításban országos premiernek számít, mert ez az anyag – olajfestmények, pasztellképek és grafikák – így még soha nem volt kiállítva. A múzeum tíz kiállítótermét megtöltő műegyüttes a Csernus-i életmű minden jelentősebb korszakát bemutatja – van amelyiket csak egyetlen alkotással, van amelyiket egész sorozatokkal illusztrálva. Igazi csemege az emeleti utolsó terem, mely Csernus párizsi műtermének hangulatát idézi az utolsó, befejezetlen képével, a festőszékével és meghosszabbított nyelvű ecsetcivel.

Csernus Tibor festő és grafikusművész 1927-ben született a Békés megyei Kondoroson. Apja lakatosként kereste a kenyerét. A fiatal Csernus kezdetben kereskedelmi iskolában tanult. 1943-tól kezdte el az Iparrajziskola grafikai szakát, közben litográfus-tanoncként dolgozott a Posner-nyomdában, amelynek művezetője, Benkő András taníttatta a rajzolás elemeire. 1944-ben beiratkozott az Iparművészeti Iskolába. 1945-ben hadifogságba esett. A háború után az Iparművészeti Iskolában Sárkány Lórátnál folytatta a grafikai szakot. 1946-1953 között a Képzőművészeti Főiskola festő szakára járt, Bernáth Aurél osztályába.

Még a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója, amikor az 1952-ben megrendezett II. Magyar Képzőművésze-

ti Kiállításon kiállított művére, az *Orlay Petrich Soma festi Petőfit* című képére megkapta a Munkácsy-díjat. 1953-tól Derkovits-ösztöndíjas.

A modern francia festészet, a kubizmus foglalkoztatta. Nyaranta a szigligeti művésztelepen dolgozott, Derain hatása alatt festett tájképeket, a kompozíciók foglalkoztatták. 1954-1964 között könyveket illusztrált és plakátokat tervezett. 1957-ben Párizsba utazott, ahol megismerkedett a két világháború közötti francia festészetrel, az automatista kalligráfiával; elsősorban Mathieu és Hantai Simon; a szürrealisták közül Max Ernst és Tanguy voltak rá nagy hatással. 1957-től Párizsban egyfajta természetmisztikus alkotófolyamat foglalkoztatta. Ebben az időben több monotípiát is készített. 1960-tól festi a „természetmisztikus” - szürrealisztikus festményeit. 1963-ban grafikai illusztrációs munkásságáért másodszor is megkapja a Munkácsy-díjat, de ez sem készítette őt arra, hogy beálljon a kor hivatalos művészeti tendenciáit követő művészek közé. Helyzete fokozatosan ellehetetlenedik, s itthon nem rendezhet kiállítást. 1964-ben egy franciaországi kiállítási meghívásnak eleget téve kint úgy dönt, hogy nem tér vissza Magyarországra. Azóta Párizsban él.

A 70-es években művészetében a hiperrealista ábrázolás felé fordult. Fotografikus vágású, műteremrészleteket, lakótelepeket, csendéleteket ábrázoló festményeinek nem adott címet. A 80-as években Caravaggio stílusában fest többalakos, „ál-akademikus” akt-kompozíciókat; többnyire bibliai jeleneteket, valamint csendéleteket (csirkével, halakkal) és állatképeket (lovakkal, papagájokkal, hatytyúkkal). A 90-es évek legimpozánsabb, nagy méretű, expresszív-realista sorozata a *Szajha útja*, amit William Hogarth metszetsorozata és Georg Christoph Lichtenberg magyarul is megjelent könyve nyomán vitt vászonra. A virtuóz festő stílusáról egyaránt elmondható, hogy a moziplakát-festészet, a szürnaturalizmus, a hiperrealizmus, a neobarokk, sőt még a szocreál hagyománya is felfedezhető benne.

1997-ben Budapesten a Műcsarnokban rendez nagy retrospektív kiállítást, s ennek folyamányaként megkapja a Kosuth-díjat.

Párizsban halt meg 2007. szeptember 7-én.

Nagy Imre

CSEERNUS TIBOR: MINÜASZ LÁNYAI

(1990. OLAJ, VÁSZON)

FOTÓ: KOGART